

ВИЛЕНСКИЙ ВѢСТНИКЪ KURYER WILEŃSKI

ВЫХОДИТЬ

по Вторникамъ, Четвергамъ и Субботамъ.

WYCHODZI

we Wtorki, Czwartki i Soboty.

Rok 1863.

СОДЕРЖАНИЕ.

Часть официальная. Путешествие Пяв Императорскихъ Величествъ. — Всеподданнѣйшя письма. — Вильно. — Телеграфныя свѣдѣнія о военныхъ дѣйствіяхъ. — Циркуляръ департамента окладныхъ сборовъ. — Правительственныя распоряженія.

Часть неофициальная: Заграничныя извѣстія. — Общее обозрѣніе. — Италия. — Франція. — Австрія. — Телеграфныя депеши.

Литературный отдѣлъ: Текучія извѣстія. — Смѣсь. — Вилеискій дневникъ. — Объявленія.

Часть Официальная.

С. Петербургъ, 10 августа.

ИХЪ ВЕЛИЧЕСТВА прибыли благополучно въ Нижній-Новгородъ 4-го августа, въ 4 часа по полудни. **ГОСУДАРЫНЯ ИМПЕРАТРИЦА** отправилась въ дальнѣйшій путь, въ 6 часовъ, на пароходѣ „Лихой“. **ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ** провожалъ **ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО** за 15 верстъ, и возвратился вечеромъ въ городъ. 5-го числа утромъ было представленіе военныхъ и гражданскихъ чиновниковъ, дворянства и купечества; потомъ **ЕГО ВЕЛИЧЕСТВО** посетилъ соборъ, произвелъ смотръ войскамъ, заѣзжалъ въ Крестовоздвиженскій девичій монастырь и осматривалъ Маринскій институтъ и городскую больницу.

ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО ГОСУДАРЫНЯ ИМПЕРАТРИЦА благополучно прибыла изъ Нижняго-Новгорода въ Казань 5-го августа, въ 9 часу вечера, и изволила принять на пароходѣ архіепископа казанскаго и свѣдѣнаго, казанскаго военного губернатора, начальницу тамошняго девичьяго института и головъ городского, ремесленнаго, мѣщанскаго и удѣльнаго. На другой день, 6-го числа, въ 4 часа утра, **ЕЯ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО** изволила благополучно отправиться въ дальнѣйшій путь. Стечение народа на пристани было огромное, и **ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО** приветствована была съ живѣйшимъ восторгомъ.

ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ вчера утромъ, отслуживъ литургію въ Преображенскомъ соборѣ и обѣдывая въ экипажѣ ярмарку, выѣхалъ въ половинѣ втораго изъ Нижняго-Новгорода и прибылъ во Владимиръ въ 7½ часовъ вечера. Сегодня **ЕГО ВЕЛИЧЕСТВО** изволило принимать военныхъ и гражданскихъ чиновъ, дворянство и купечество, посетилъ соборъ, произвелъ смотръ войскамъ и за сѣмъ отправится, въ 2 часа по полудни, по желѣзной дорогѣ, въ Москву.

ЕГО ВЕЛИЧЕСТВО ГОСУДАРЬ ИМПЕРАТОРЪ изволило благополучно прибыть въ Москву, въ среду, 7-го августа, въ 6 часовъ по полудни.

ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО ГОСУДАРЫНЯ ИМПЕРАТРИЦА, съ Августѣйшими Дѣтьми, благополучно прибыла въ Симбирскъ, во вторникъ, 6-го августа, въ 1-мъ часу по полудни.

Въ Самару **ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВО** изволила благополучно прибыть въ среду, 7 августа, въ 5 часовъ утра, на пароходѣ, остановившемся на среднѣй Волги. Въ 9 часовъ **ЕЯ ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО** изволила принять на пароходѣ преосвященнаго епископа самарскаго и староупольскаго, самарскаго гражданскаго губернатора, игуменню тамошняго монастыря и депутатовъ отъ дворянства и купечества и удостоила всѣхъ милостивымъ разговоромъ. Народъ съ восторгомъ приветствовалъ съ берега **ГОСУДАРЫНЮ ИМПЕРАТРИЦУ**. Здоровье **ЕЯ ВЕЛИЧЕСТВА** хорошо и путешествіе продолжается благополучно. (Свѣ. Поч.)

ЕЯ Императорское Высочество Государыня Великая Княгиня Елена Павловна изволила выѣхать 1-го сего августа по желѣзной дорогѣ на Ковно, къ карлсбадскимъ минеральнымъ водамъ. (Свѣ. Поч.)

ВСЕПОДАННѢЙШІЯ ПИСЬМА.

Отъ государственныхъ крестьянъ Воронежской губернии Коротоякскога уѣзда, Старохворостанской волости.

„Возлюбленный **МОНАРХЪ** нашъ, ЦАРЬ земли русской!
„Мы слышимъ, что къ Тебѣ, **ВЕЛИКІЙ ГОСУДАРЬ**, выносятся со всѣхъ концовъ нашей Руси, о готовности встать поголовно за Тебя, Отецъ нашъ родной, и за мать нашу Россію противъ враговъ, которые дерзнули бы опорить Твое Царское сердце, посягнувъ на цѣлость Того, что принадлежитъ землѣ русской.
„**ГОСУДАРЬ!** Враги Твои есть наши враги; честь и слава Твоя есть гордость наша! Прими, Возлюбленный, и отъ нашего сердца увѣреніе, что по первому гласу Твоему, мы съ русскіе готовы пойти указатъ врагамъ нашимъ границы Царства Твоего и достоинства, добытаго кровью отцовъ нашихъ. Мы найдемъ старые и новые рубежи, найдемъ, гдѣ проливалась кровь русская и докажемъ, что это наше: будемъ грудью отстаивать каждую пядень земли. Богъ да поможетъ намъ охранить, и славу Твою, и цѣлость Россіи.
„Вѣрь, Надежда-**ГОСУДАРЬ**, грудь русскаго крѣпка, о нея притупятся мечи враговъ; вѣрь, что въ русскомъ сердцѣ и на русскомъ языкѣ слова: Богъ и **ГОСУДАРЬ** не отходятъ одно отъ другаго. Умереть за Бога и за Царя, по нашему, нѣтъ никакой разницы. Если забыли иноземцы, то опять узнаютъ, какъ русский народъ искони былъ и будетъ преданъ своимъ Царямъ! Остаемся въ ожиданіи, что Ты, **ГОСУДАРЬ**, скажешь намъ, когда нужны будутъ Тебѣ и Отечеству наша жизнь и наше достоинство. Все Твое, все нашей матери Россіи.
„Твои вѣроподданнѣе, Воронежской губернии, Коротоякскога уѣзда, Старохворостанской волости, государственныя крестьяне.“
(Слѣдуютъ подписи.) (Свѣ. Поч.)

Przedpłata: Rocznica: W Wileńcu — 10 Z przesyłką — 12 Półrocznica: W Wileńcu — 5 Z przesyłką — 6

Kwartalna: W Wileńcu — 3 Z przesyłką — 3 k. 50 Miesięczna — 1 Za wiersz ze 40 liter ogłoszenia płaci się k. sr. 17.

Отъ временно-обязанныхъ крестьянъ Подольской губернии, Балтскаго уѣзда, Емиловской волости.

„Всеагустѣйшій **МОНАРХЪ**,
„Всемилолюбивѣйшій **ГОСУДАРЬ!**

„Мы, временно-обязанные крестьяне Подольской губернии, Балтскаго уѣзда, Емиловской волости, собравшись на волостной сходѣ, единодушно постановили заявить письменно Вашему **ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ** наши вѣроподданническія чувства и преданность нашу Вамъ и дорогому нашему русскому Отечеству.
„Мятежныя поляки задумали пропырливыми путями поднять оружіе противъ отечества нашего; подольскіе поляки еще осмѣлились написать къ Вамъ, **ГОСУДАРЬ**, что будто и мы хотимъ быть поляками. До настоящаго времени въ нашихъ мѣстахъ нѣтъ мятежниковъ, но если бы появились, то докажемъ имъ, что мы всегда были и остаемся вѣрными сынами нашего отечества, Россіи; докажемъ сколько мы ихъ ненавидимъ; отомстимъ имъ за нашихъ предковъ, которыхъ они замучили. Общания, лесть и выдуманныя ими золотыя грамоты на насъ не подѣйствуютъ. Мы знаемъ, что одинъ нашъ законный Царь, помилованный теперь насъ, не оставилъ своею милостію и напередъ. Жизнь наша и имущество принадлежатъ Вамъ и Отечеству. По Вашему, Царь, мановенію мы поголовно ополчимся и пойдемъ на защиту отечества.
„Умоляемъ Ваше **ИМПЕРАТОРСКОЕ ВЕЛИЧЕСТВО** снять Своими Царскимъ словомъ съ насъ клевету, введенную помѣщиками, что будто мы хотимъ быть поляками, и считать насъ вѣрными Своими подданными и сынами святой нашей православной вѣры. Готовы мы жизнью и имуществомъ доказать это на дѣлѣ, и мы не перестаемъ молить Всемогущаго Бога о ниспосланіи Вашему **ИМПЕРАТОРСКОМУ ВЕЛИЧЕСТВУ** и всему Августѣйшему Роду здравія, спасенія, во всемъ благого успѣшенія и на вѣрную побѣду и одоленіе.
„Вашего **ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА** вѣроподданнѣе.“
(Слѣдуютъ подписи.) (Свѣ. Поч.)

ВИЛНО.

ВСЕПОДАННѢЙШЕЕ ПИСЬМО.

Отъ Минскаго еврейскаго общества.

Всемилолюбивѣйшій **ГОСУДАРЬ!**

Августѣйшій **МОНАРХЪ!**

Возстаніе, вспыхнувшее въ Царствѣ Польскомъ и отразившееся столь гибельно и на нашемъ краѣ, вызвало и безпрестанно вызываетъ во всѣхъ концахъ не обаятельной Твоей Имперіи громкія заявленія вѣроподданническихъ чувствъ, которые несомнѣнно служатъ самымъ сладостнымъ утѣшеніемъ великаго сердца Твоего.
ГОСУДАРЬ! вѣрность данной присягѣ, вѣрность **МОНАРХАМЪ**, освящающимъ насъ своимъ скипетромъ, заведенная намъ, евреямъ, и религіею нашею и нашими предками, и мы отнюдь не гордимся этой вѣрностью; ибо ей мы обязаны нашимъ сохраненіемъ среди вѣковыхъ гоненій. Но Тебѣ, **МОНАРХЪ-Освободителю**, мы сугубо и сознательно вѣрны; ибо мы вполнѣ постигаемъ великія благодѣянія, коими Ты осыпалъ и непрерывно насъ осмыслие въ мудрое Твое Царствованіе, и все наше стремленіе — содѣлаться достойными высокихъ милостей Твоего **ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА**.

Вѣрь же, **ГОСУДАРЬ**, что наша вѣрность къ Тебѣ незыблима и что никакія лженадежды въ свѣтѣ не поколеблютъ въ насъ этой вѣрности.
Мы же неустанно молимъ Всевышняго о благоденствіи и долготѣ Твоего **ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА** и о скорѣйшемъ подвореніи мира и спокойствія въ обширномъ нашемъ отечествѣ, благоденствію когору мы всегда готовы способствоватьъ всеми нашими силами наравнѣ со всеми прочими Твоими вѣроподданными.
ВАШЕГО ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА вѣроподданнѣе.
Купцы и мѣщане Минскаго еврейскаго общества.
(Слѣдуютъ подписи раввина и всего еврейскаго общества.)

Независимо отъ сего всеподданнѣйшаго письма, Депутаты отъ Минскаго еврейскаго общества подали его высокопревосходительству г. главному начальнику края прошеніе слѣдующаго содержания:
„Ваше высокопревосходительство!
„Смуты, возникшія въ нашемъ краѣ, были причиною бѣдствій для многихъ вѣроподданнѣхъ, оставшихся вѣрными Престолу и Отечеству.
„Желая изъяснить хотя слабое доказательство нашихъ вѣроподданническихъ чувствъ и вполнѣ сочувствуя мудрымъ и энергическимъ мѣрамъ, коими ваше высокопревосходительство такъ скоро успѣли возвратитъ миръ и спокойствіе несчастному нашему краю, мы дерзаемъ всепокорнѣе просить ваше высокопревосходительство разрѣшить еврейскому сословию города Минска открытіе подписки на сумму до 5000 руб. сер., съ тѣмъ, чтобы эти деньги употреблены были, въ виду настоящихъ обстоятельствъ, по благоусмотрѣнію вашего высокопревосходительства.“
(Слѣдуютъ подписи депутатовъ).
9 августа 1863 г.

Вслѣдствіе сего прошенія, его высокопревосходительство г. главный начальникъ края изволило разрѣшить Минскимъ Евреямъ открытіе подписки для сбора 5000 р.

T R E S C

Часть бурждова: Подрѣзъ Ихъ Цесарскихъ Моści. Najpoddanniejsze listy. — Wило. — Wiadomości telegraficzne o działaniachъ wojennychъ. — Okolnikъ департамента poborowъ podatkowychъ. — Rozporządzeniaъ rządowe.

Часть неарждова: Wiadomościъ zagraniczne. — Pogładъ ogólny. — Włochy. — Francja. — Austrja. — Depeszeъ Telegraficzne. — Działъ literacki: — Wiadomościъ bieżące. — Rozmaitości. — Dziennikъ Wileński. — Ogłoszenia.

Часть Урядова.

St. Petersburg, 10 sierpnia.

ИХЪ ЦЕСАРСКІЕ МОЩИ прибыли помыслино до Нижнего Новгорода 4 сирпня о 4 godzinie по полудни. **ЦЕСАРЗОВА JEJ МОЩЬ** удаля сѣ въ дальшю подрѣзъ о 6 godzinie на паростатку „Ліхожъ“. **ЦЕСАРЪ JEJ МОЩЬ** отправдвалъ **JEJ ЦЕСАРСКА МОЩЬ** о 15 worstъ и powrѣciłъ wieczoremъ до miasta. 5-go z rana была презентация wojskowych и цивилныхъ urzędnikowъ, дворчанства и купiectwa. Pѣjniej **NAJJAŚNIEJSZY PAN** zwiędziłъ soborъ, odbyłъ przeglądъ wojskъ, zajeżdżałъ до Krestowozdwięzkiego klasztoru panienъ i opatrywałъ instytutъ Mariński и szpitalъ miejski.

NAJJAŚNIEJSZA ЦЕСАРЗОВА JEJ МОЩЬ помыслино прибыла зъ Нижнего Новгорода до Kazania 5 sierpnia о 9 godzinie wieczoremъ и racyła przyjąćъ на parostatkъ arcybiskupa Kazanski и Swiażskiego, Kazanski gubernatora wojennego, naczelniczkęъ tamiecznego instytutu panienъ и głowy miejskiego, rzemieślniczego, mieszczanski и dѣbrъ Cesarскихъ. Na drugi dzieńъ 6-go о 4 godzinie z rana **NAJJAŚNIEJSZA PANI** racyła помыслино udć sѣ въ дальшю подрѣзъ. Napływъ ludności на przystaniъ byłъ wielki и **NAJJAŚNIEJSZA PANI** pozdrawianaъ była zъ najżywszymъ zapalemъ.

ЦЕСАРЪ JEJ МОЩЬ wczorajъ wieczoremъ по wystuchaniuъ liturgii въ prebrażeńskimъ soborze и по objędziu въ powozieъ jarmarku, wyjechałъ о 1½ zъ Нижнего Новгорода и przybyłъ до Włodzimierza о 7½ godzinie wieczoremъ. Dziśъ **NAJJAŚNIEJSZY PAN** racyłъ przyjmowaćъ wojennychъ и цивилныхъ urzędnikowъ, дворчанство и купiectwo, odwiedzaćъ soborъ, objędziuъ przeglądъ wojskъ и następnieъ uda sѣ о 2 godzinie по drodzeъ żelaznejъ до Moskwy.

NAJJAŚNIEJSZY ЦЕСАРЪ JEJ МОЩЬ racyłъ помыслино przybyć до Moskwy we środęъ 7 sierpnia, о 6 godzinie по полудни.

NAJJAŚNIEJSZA ЦЕСАРЗОВА JEJ МОЩЬ zъ Najjaśniejszymiъ Dziećmi, помыслино przybyła до Simbirskъ we wtorekъ, 6 sierpnia о 1 godzinie по полудни.

Do Samary **JEJ ЦЕСАРСКА МОЩЬ** racyła помыслино przybyć we środęъ, 7 sierpnia, о 5 godzinie z rana на parostatkъ, któryъ zatrzymałъ sѣ на środkuъ Wolgi. О 9 godzinie **JEJ ЦЕСАРСКА МОЩЬ** racyła przyjmowaćъ на parostatkъ przewielbegoъ biskupa samarskiego и stawropolskiego, samarskiego gubernatora цивилного, ihumanęъ tamiecznego klasztoru и deputatówъ odъ дворчанства и купiectwa, и zaszczyłaъ wszystkichъ miłościwąъ rozmową. Narodъ zъ zapalemъ pozdrawiałъ zъ brzeguъ **ЦЕСАРЗОВЕ JEJ МОЩЬ**. Zdrowieъ **NAJJAŚNIEJSZEJ PANI** dobre и podrѣzъ trwaъ помыслино. (Pocz. pѣln.)

Jejъ Cesarska Wysokośćъ Wielka Księżna Helena Pawłowna racyła wyjechać 1-go bieżącegoъ sierpniaъ drogąъ żelaznąъ przezъ Kowno, do Karlsbadzkichъ wódъ mineralnychъ.

NAJPODDANNIEJSZE LISTY.

Odъ włościanъ czasowowъ obowiązkowychъ zъ włości starochworostańskiej, въ powiecieъ krotokajskimъ, gubernijiъ woroneżskiej.

„Ukochny **МОНАРХО** naszъ, **ЦЕСАРЗУ** ziemiъ rossyjskiej!
Sлышимъ, że до Ciebie, Wielki **МОНАРХО**, dochodząъ zъ wszystkichъ krańcówъ naszejъ Rossjiъ głosы о готовностиъ wszystkichъ безъ wyjątku, powstaniaъ pogłownieъ за Ciebie, Ojczyszъ naszъ, i za matkęъ nasząъ Rossję, przeciwъ wrogomъ, którzyъ osmielili sѣ zasmućićъ **ЦЕСАРСКІЕ** Twe serce, przezъ targnięcie sѣ на całośćъ tego, co należy до ziemiъ rossyjskiej.
NAJJAŚNIEJSZY PANIE! Wrogowieъ Tвои sąъ naszymiъ wrogami, honorъ Twójъ i sławaъ Twoja, sąъ dumąъ naszą. Przyjmъ, Ukochny, i odъ sercъ naszychъ zapewnienie, że на pierwszyъ Tве wezwanie, мы wszyscyъ Rossjanieъ gotowiъ jesteśmyъ pójśćъ pokazaćъ wrogomъ naszymъ graniceъ Twego państwaъ i dziedzictwa, nabyteгоъ krwiąъ ojcówъ нашихъ. Znajdziemyъ stare и noweъ granice, znajdziemyъ miejsca, gdzieъ lała sѣ krewъ rossyjska, и dowiedziemy, że to jestъ naszymъ: będziemyъ bronićъ piersiamiъ każdejъ piędziъ ziemi. Obyъ Bѣgъ dopomagałъ namъ obronićъ i stawęъ Twą и całośćъ Rossji.
Wierzъ, Nadziejo-**ЦЕСАРЗУ**, pierśъ rossyjskaъ jestъ mocnā, stępią sѣ на nię niemiecyъ nieprzyjacielskie; wierzъ, że w sercuъ rossyjskimъ и въ języкуъ rossyjskimъ wyrazy: Bѣgъ и **ЦЕСАРЪ**, towarzysząъ sobieъ zawsze. Umrzećъ за Boga и за **ЦЕСАРЗА**, w tѣmъ niema, wedługъ naszegoъ przekonania, żadnejъ różnicy. Jeżeliъ cudzoziemcyъ zapomnieli, wówczasъ dowiedzą sѣ znownu, jakъ narѣdъ rossyjskiъ odъ najdawniejszychъ czasówъ byłъ и będzieъ przywiązany до swychъ **Цесарзów**. Pozostajemyъ въ przekonaniu, że Ты, **МОНАРХО**, powieszъ namъ, kiedyъ potrzebneъ бędaъ Tobie и Ojczyźnieъ życieъ nasze и мienieъ nasze. Wszystkoъ należy до Ciebie, wszystko до matkiъ naszejъ Rossji.
Tвоиъ wierniъ poddani, włościanieъ rządowiъ zъ włościъ starochworostańskiej, въ powiecieъ krotokajskimъ, gubernijiъ woroneżskiej.“
(Następująъ подписи.) (Pocz. pѣln.)

Odъ włościanъ czasowowъ obowiązkowychъ zъ włościъ jemilowski, въ powiecieъ balckimъ, gubernijiъ podolskiej.

„Najdostojniejszy **МОНАРХО!**

„Najmiłościwszy **ЦЕСАРЗУ!**

Мы, włościanieъ czasowowъ obowiązkowiъ zъ włościъ jemilowski, въ powiecieъ balckimъ, gubernijiъ podolskiej, zgromadziъ wszy sѣ на radęъ gminną, postanowiliśmyъ jednozgodnieъ wyнurzyćъ на piśmieъ (przedъ **WASZĄ ЦЕСАРСКĄ МОЩІА**ъ naszeъ wiernopoddanneъ uczuciaъ и нашеъ przywiązanieъ до Ciebie и drogięъ naszejъ Ojczyznyъ rossyjskiej.

Zbuntowaniъ Polacyъ zamierzili, за pomocąъ podstępnychъ środkówъ, podnieśćъ przeciwъ naszejъ Ojczyźnieъ orężъ; Polacyъ podolscyъ osmielili sѣъ jeszczeъ napisaćъ до Ciebie, **МОНАРХО**, jakobyъ imъ chcemyъ byćъ Polakami. Do chwiliъ obecnejъ w naszejъ okolicyъ niemaъ buntownikowъ, leczъ gdybyъ sѣъ zjawili, dowiedlibyśmyъ imъ, że zawszeъ byliśmy и pozostaniemyъ wiernymiъ synamiъ naszejъ Ojczyzny, Rossji; do-wiedzimyъ jakъ daleceъ ichъ nienawidzimy; pomścimyъ sѣъ на nichъ заъ нашихъ przodków, którychъ oniъ zamęczyli. Przyrzeczenia, pochlebstwa и wymyśloneъ przezъ nichъ złoteъ gramoty, на насъ nieъ podziałają. Wiemy, że jedynyъ naszъ prawowityъ **ЦЕСАРЪ**, któryъ namъ udzieliłъ obecnęъ łaskę, nieъ opuściъ насъ łaskawieъ и на przyszłośćъ. Życieъ и мienieъ naszeъ należy до Ciebie и Ojczyzny. Na Twe, **ЦЕСАРЗУ**, skinięcie, uzbroimy sѣъ wszysecyъ bezъ wyjątku и pѣjdziemyъ bronićъ Ojczyzny.

Upraszymyъ **WASZĄ ЦЕСАРСКĄ МОЩЬ** о zdjęcieъ zъ насъ, Swѣmъ Monarszemъ słowemъ, oszczerstwaъ rzuczoneго на насъ przezъ obywateliъ ziemskichъ, jakobyъ chcemyъ byćъ Polakami, i о uważanieъ насъ заъ wiernychъ Twychъ poddanychъ и synówъ świętejъ naszejъ wiaryъ prawosławnej. Gotowiśmyъ życiemъ и мieniemъ dowieśćъ tegoъ w czynieъ и nieъ przestajemyъ błagaćъ Wszemogącegoъ Bogaъ о zesłanieъ на **WASZĄ ЦЕСАРСКĄ МОЩЬ** и на całąъ Najdostojniejsząъ Rodzinęъ zdrowia, zъbawienia, weъ wszystkimъ pomysłności, orazъ zwycięstwaъ надъ wrogami и przemożeniaъ ichъ.

WASZEJ ЦЕСАРСКIEJ МОЩИ wierniъ poddani.“
(Następująъ подписи.) (Pocz. pѣln.)

W I L N O.

NAJPODDANNIEJSZY LIST.

Mińskięъ żydowskięъ gminy.

Najmiłościwszy **ЦЕСАРЗУ!**

Najjaśniejszy **МОНАРХО.**

Powstanieъ wybuchłeъ w Krѣlestwieъ Polskimъ, któreъ sѣъ odbiłoъ takъ zгubnieъ и w naszymъ kraju, wywołało и bezustannieъ wywołujeъ weъ wszystkichъ konczynachъ Tвојeгоъ o rozleglegoъ Cesarstwaъ głośnieъ wynurzenieъ uczućъ wiernopoddanneychъ, któreъ bezwzględnieъ służąъ najslodsząъ pociechąъ wielkiegoъ sercaъ Tвојeгоъ.

ЦЕСАРЗУ, wiernośćъ złożonąъ przysiędze, wiernośćъ Monarchomъ osłaniającąъ nasъ swojęmъ berłemъ przekazanaъ zostałaъ namъ żydomъ и przezъ religięъ naszą и przezъ przodkówъ naszych, i oddaćъ nieъ pyszniły sѣъ tąъ wiernością, gdyżъ jejъ zawdzięczamyъ naszeъ istnienieъ sródъ wiekowychъ przesładowańъ! Leczъ Tобіeъ и **ЦЕСАРЗУ-Освободителю** jesteśmyъ wierniъ podwójnieъ i zъ przeswadczenia; gdyżъ najzupełniejъ pojmuemyъ wielkieъ dobrodziejstwa, któremiъ Тыъ osypalesъ и ciągleъ nasъ osypujeszъ въ ciąguъ Twegoъ mądregoъ panowania и całaъ naszaъ dążnośćъ zależyъ natęmъ, abyъ staćъ sѣъ godnymiъ wysokichъ łaskъ **WASZEJ ЦЕСАРСКIEJ МОЩИ**.

Wierzajъ-żeъ **ЦЕСАРЗУ**, żeъ naszaъ wiernośćъ kuъ Tobieъ jestъ niezachwiana и żeъ żadneъ fałszyweъ nadziejeъ w świecieъ nieъ zachwiejąъ wъ насъ тѣъ wierności.

Myъ zaśъ nicustannieъ błagamyъ Najwyższegoъ о pomysłności и długieъ lataъ dlaъ **WASZEJ ЦЕСАРСКIEJ МОЩИ** и о jakъ najprędzeъ przywrócenieъ pokojuъ и spokojnościъ въ obszernejъ naszejъ Ojczyźnie, powożeniuъ którejъ gotowiъ jesteśmyъ zawszeъ pomagaćъ wszystkimiъ naszymiъ siłamiъ narówniъ zъ wszystkimiъ Tвоimiъ wiernymiъ poddanymi.

WASZEJ ЦЕСАРСКIEJ МОЩИ, wierniъ poddani, Kупцы и mieszczanieъ Mińskięъ żydowskięъ gminy. (Następująъ подписиъ rabina и całejъ gminyъ żydowskięъ).

Niezależnieъ odъ niniejszegoъ najpoddanniejszegoъ listuъ deputowaniъ odъ mińskięъ żydowskięъ gminy, złożyliъ Jegoъ Excełlencjiъ głównemuъ naczelnikowiъ krajuъ prośbęъ następującejъ treści:

Waszaъ Excełlencjo!
Zaburzeniaъ wynikłeъ wъ naszymъ krajuъ byłyъ przyczynąъ wieluъ kłesъ dlaъ wieluъ wiernychъ poddanychъ, którzyъ pozostaliъ wiernymiъ Tronowiъ i Ojczyźnie.
Chęćъ daćъ chociaъ słabyъ dowѣdъ нашихъ wiernopoddanneychъ uczuć, и въ zupełnościъ wspѣtuczającъ mądrymъ и energicznymъ środkomъ, któremiъ Waszaъ Excełlencjaъ umiałaъ takъ prędkoъ przywrócićъ pokójъ и spokojnośćъ nieszczęśliwemuъ krajowiъ naszemu, osmielamy sѣъ najpokorniejъ prosićъ Waszāъ Excełlencjęъ оъ pozwolenieъ stanowiъ żydowskiemuъ miastaъ Mińskaъ utworzeniaъ subskrypcjiъ на sumęъ до 5000ъ rub. sr. zъ tѣmъ, ażebyъ теъ pieniądzeъ użyteъ były, wъ obecnychъ wypadkowъ, wedleъ uwagiъ Waszējъ Excełlencji.
(Następująъ подписиъ deputatówъ).
9 sierpnia 1863 г.

Wъ skutekъ тѣjъ prośbyъ Jegoъ Excełlencjaъ głównyъ naczelnikъ krajuъ racyłъ pozwolićъ Mińskięъ żydowskięъ gminieъ otworzyćъ subskrypcjęъ dlaъ zebraniaъ 5000ъ rs.

Извѣстія изъ Вильно.

Присланный изъ Варшавы агентъ тамошняго такъ называемаго революціоннаго комитета, для совершенія разныхъ убійствъ въ Вильнѣ, Варшавскій гражданинъ Бенковскій, взявъ 6 числа сего мѣсяца, на станціи желѣзной дороги, въ то время, когда онъ собирался уже бѣжать, раскрашенный и переряженный. Помянутый Бенковскій, послѣ долговременнаго заперательства, наконецъ создался въ покушеніи на жизнь и нанесеніи видякомъ ранъ здѣшнему губерскому предводителю дворянства Демейко и защищавшему его камердинеру. Въ тотъ же день взято еще двое соучастниковъ Бенковскаго, высланныхъ изъ Варшавы также для совершенія убійствъ. Независимо отъ сего, въ слѣдующіе за тѣмъ дни, взяты еще три агента Варшавскаго революціоннаго комитета.

Злодѣи сии, достойные представители и дѣтели мнимаго польскаго народнаго правленія, содержатся подъ стражей; надъ ними производятся слѣдствіе и судъ. Они незамедлительно подвергнутся будучи заслуженному ими наказанію, по всей строгости военныхъ законовъ. — Подробности этихъ событій будутъ въ свое время обнародованы.

Г. главнымъ начальникомъ края полученъ 10 августа отъ военнаго-начальника Витебской губерніи рапортъ слѣдующаго содержания:

„Проживающій въ г. Динабургѣ Царско-Сельскій 1-й гв. п. купецъ и почетный гражданинъ Мейеръ Фридрихъ, по случаю бракосочетанія сына, представилъ 200 руб. серебромъ съ тѣмъ, чтобы изъ нихъ 100 руб. были розданы въ Динабургѣ бѣднымъ христіанскаго исповѣданія, по усмотрѣнію городничаго, а 100 руб. обращены въ пользу семействъ вѣдливыхъ чиновъ, убитыхъ польскими мятежниками въ губерніяхъ Виленскаго военнаго округа.

„О чемъ донося вашему высокопревосходительству, имѣю честь присовокупить, что сто руб. серебромъ выдѣлъ съ симъ отправлены въ штабъ войскъ Виленскаго военнаго округа.

„Генераль-майоръ Ковалевскій.“

Г. главнымъ начальникомъ края за сказанное пожертваніе гражданина Мейера Фридриха, выразилъ ему свою благодарность.

Г. главнымъ начальникомъ края полученъ 10 августа отъ начальника Ковенской губерніи донесеніе слѣдующаго содержания:

„Новоалександровскій уѣздный исправникъ, въ слѣдствіе представленія ему пристава 3-го стана, отъ 23-го іюля, рапортомъ отъ 25-го іюля за № 1652, доносить мнѣ, отъ 22-го іюля, въ день тезоименитства ЕЯ ИМПЕРАТОРСКАГО ВЕЛИЧЕСТВА ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ МАРИИ АЛЕКСАНДРОВНЫ, старшины и старосты Браสลavsкаго селскаго и волостныхъ правленій Бельмонскаго, Слободскаго и Браславскаго обществъ, явивъ къ приставу совместно съ крестьянами названныхъ правленій, въ числѣ около 700 человекъ, изъявили искренне-душное желаніе отслужить въ церковь молебствіе за здравіе ГОСУДАРЯ ИМПЕРАТОРА, ГОСУДАРЫНИ ИМПЕРАТРИЦЫ и всего Августѣйшаго Дома, что и было исполнено въ присутствіи его, пристава, съ искреннимъ желаніемъ и радостіемъ, въ католическомъ костелѣ и православной церкви. Иначе крестьяне православнаго исповѣданія въ то же время согласались между собою пожертвовать въ православную церковь, находящуюся въ м. Браславѣ, икону съ серебряными вѣнками во имя Александра Невскаго.

„О такомъ донесеніи Новоалександровскаго уѣзднаго исправника, имѣю честь почтительнѣе довести до свѣдѣнія вашего высокопревосходительства.

„Генераль-майоръ Н. Муравьевъ.“

ТЕЛЕГРАФИЧЕСКІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Варшава, 5-го августа.

Перешедшая въ наши предѣлы изъ Галиціи у Шкляръ, въ ночь съ 2-го на 3-е августа, шайка мятежниковъ, числомъ около 500 человекъ, настигнута и совершенно уничтожена въ лѣсу у Имбрановичъ, отрядами изъ Скалы и Олькуша, находившимися подъ общимъ начальствомъ свиты ЕГО ВЕЛИЧЕСТВА генераль-майора князя Шаховскаго; потеря мятежниковъ огромна, 40 человекъ изъ нихъ взяты въ плѣнъ; кромѣ того, у нихъ отбито много оружія и другаго имущества; съ нашей стороны убито 6 и ранено 13, въ томъ числѣ самъ начальникъ отряда, князь Шаховской, раненый впрочемъ легко, въ ногу.

Варшава, 6-го августа.

Отрядъ изъ Млавы, подъ начальствомъ есаула Дукмаса, разбилъ 28 іюля, при Хромаковѣ, четыре соединенныя шайки изъ 2.000 человекъ. Мятежники потеряли большое число убитыхъ, множество раненыхъ и 38 плѣнными; отбито много оружія и лошадей. У насъ 1 убитъ и 8 раненыхъ.

Генераль Баговутъ, выстуdivший изъ Пултуска съ отрядомъ изъ 4-хъ ротъ, есаулина гусарь и взвода артиллеріи, настигъ послѣ 3-хъ дневныхъ поисковъ, 31-го іюля, у Магнушева, шайку Ясискаго изъ 500 человекъ и разбилъ ее на голову. Мятежники потеряли одними убитыми до 150 чел. Наша потеря ничтожна.

Конная шайка, изъ 60 жандармовъ-вѣшателей, неистовствовавшая подъ предводительствомъ Богуса, въ Радомской губерніи, совершенно уничтожена 1 августа, у д. Хробже, новороссійскими драгунами, подъ начальствомъ подполковника Загряжскаго.

Отрядъ изъ 3-хъ ротъ Смоленскаго полка, полускадрона новороссійскихъ драгунъ и 30 казаковъ, подъ начальствомъ полковника Шульмана, разбилъ 2 августа, сѣвъ м. Щекочинъ, на р. Пиллицѣ, шайку Хмѣльнскаго изъ 500 человекъ. Потеря мятежниковъ убитыми и ранеными огромна, плѣнными 26 человекъ; отбиты весь обозъ, 100 штукъ орудій, боевые снаряды и 40 лошадей. У насъ 5 раненыхъ.

Варшава, 7-го августа.

Партия мятежниковъ, въ 700 человекъ, перешедшая границу около Гайвничъ и ветрыченна двума ротами изъ Прошовицы и одною ротою изъ Ново-Брзеска, была разбита и отброшена за границу изъ Ново-Брзеска, была убитыхъ и раненыхъ, 77 человекъ, съ потерей, кромѣ при этомъ у мятежниковъ отбито 199 штукъ орудій и 10 т. патроновъ; съ нашей стороны 3 убитыхъ и 7 раненыхъ.

Отрядъ изъ трехъ ротъ Виленскаго полка и 50 казаковъ, при 2-хъ орудіяхъ, подъ начальствомъ майора Лео, направленный 4 августа изъ Ченстохова, настигъ въ д. Бала, близъ Делена, шайку мятежниковъ, и совершенно разбилъ ее; мятежники потеряли плѣнными 50, въ томъ числѣ 2-хъ начальниковъ; у нихъ отбитъ весь обозъ, оружіе, лошади. У насъ потеря нѣтъ. (Р. Инв.)

пукъ за границу: членъ гродненскаго губернскаго по крестьянскимъ дѣламъ присутствія, отставной гвардіи штабъ-капитанъ ЛЯХНИЦКІЙ—на три мѣсяца. (Сѣв. Поч.)

Полученъ изъ Виленскаго военнаго округа журналъ военныхъ дѣйствій за послѣднее время; сколько-нибудь замѣчательныхъ въ военномъ отношеніи случаевъ въ прошедшіе 10 дней тамъ вовсе не было, и вообще журналъ этотъ подтверждаетъ свѣдѣнія, сообщенныя нашими корреспондентами и опубликованныя въ послѣднихъ номерахъ нашей газеты. Успѣхъ успокоенія края, по истинѣ, превзошелъ самыя смѣлыя ожиданія: значительныхъ шаекъ въ 200 и 300 человекъ въ округѣ вовсе нѣтъ, и лишь ничтожныя остатки ихъ, обратившіяся въ шайки разбойниковъ и грабителей, продолжаютъ свое ремесло. Неотступнымъ преслѣдованіемъ, уничтоженіемъ и арестованіемъ этихъ сподвижниковъ либерализма особаго вида, за которыхъ такъ ратуютъ „L'Opinion Nationale“ и ей подобныя, и заняты въ настоящее время войска, въ округѣ расположенны. Но, понятно, что такого рода военныя дѣйствія не могутъ представлять особеннаго интереса, и изъ случаевъ, сколько-нибудь заслуживающихъ вниманія, можно указать развѣ на слѣдующіе: 28-го іюля, въ Волковскомъ уѣздѣ, близъ уроч. Пошковицны, отрядомъ изъ 2-хъ ротъ, 1 эскадрона и 10 казаковъ, находившимся подъ начальствомъ майора Душнонскаго, была открыта въ лѣсу небольшая партия мятежниковъ, которые, укрупнившись завалами и засѣками, вздумали было сопротивляться, но были выбиты и преслѣдуемы на разстояніи 5 верстъ, до совершеннаго уничтоженія шайки; при этомъ у мятежниковъ убито 40 и взято въ плѣнъ 1; съ нашей стороны ранено 9. (Рус. Инв.)

— Циркуляръ департамента окладныхъ сборовъ казеннымъ палатамъ, отъ 7-го августа 1863 г. за № 1738, о квартирномъ сборѣ съ купцовъ.

Начальникъ некоторыхъ губерній вошелъ въ министерство внутреннихъ дѣлъ съ представленіемъ о томъ: слѣдуетъ ли, за изданіемъ понаго, Высочайше утвержденаго, положенія о пошлинахъ за право торговли и другихъ промысловъ, въ пользу казны, облагать купцовъ 1 1/2% сборомъ, взимаемымъ, на основаніи 269 ст. уст. о зем. пов., на квартирную повинность.

Въ разрѣшеніе настоящаго вопроса сообщено г. министромъ внутреннихъ дѣлъ г. начальникамъ губерній, что по изложеннымъ въ циркулярномъ предисловіи министерства внутреннихъ дѣлъ, отъ 29-го минувшаго іюня № 102, основаніямъ, установленный 269 ст. уст. о зем. пов. т. IV сборъ съ купцовъ на квартирную повинность также, какъ и сборъ съ нихъ въ городскіе доходы, долженъ быть производимъ въ определенной суммѣ (т. е. въ той, въ какой производился при существовавшихъ порядкѣ объявленія капиталовъ), смотря по разряду свѣдѣтельства, на основаніи коего купцы будутъ производить торговлю.

О такомъ разрѣшеніи вышеизложеннаго вопроса, департаментъ окладныхъ сборовъ дастъ знать казеннымъ палатамъ для надеждающаго съ ихъ стороны распоряженія. (Вир. Вѣд.)

О послѣдствіяхъ обнародованія Высочайшаго именнаго указа 1-го марта 1863 г. по полученіи свѣдѣній изъ губерній: Виленской, Витебской, Ковенской и Минской. Въ Витебской губерніи повѣрочныя комиссіи открыли свои дѣйствія. Въ Виленской губерніи составленіе расчетныхъ листовъ съ подробными списками крестьянъ, владѣльцевъ земельныхъ участковъ, и окладныхъ книгъ окончено по всѣмъ уѣздамъ, и по тремъ изъ нихъ: Виленскому, Двинскому и Трокскому, расчетные листы со списками разосланы уже въ волостныя правленія, а по 4-мъ остальнымъ уѣздамъ это будетъ исполнено въ самомъ непродолжительномъ времени. Въ Ковенской губерніи окончено исчисленіе денежныхъ платежей, слѣдующихъ съ крестьянъ съ 1-го мая сего года, по всѣмъ хранящимся въ губерскомъ присутствіи уставнымъ грамотамъ Новоалександровскаго, Россіенскаго, Ковенскаго, Шавельскаго, Вилькомирскаго и Тельшевскаго уѣздовъ; расчетные листы съ подробными списками крестьянъ, владѣльцевъ земельныхъ участковъ, и окладныхъ книги разосланы по принадлежності. Въ Минской губерніи составлено всего 2.833 расчетныхъ листа съ принадлежностями къ нимъ списками и сверхъ того 4 окладныя книги по уѣздамъ: Мозырскому, Рѣчицкому, Слуцкому и Пинскому, а по остальнымъ 5-ти уѣздамъ книги эти оканчиваются составленіемъ. Повѣрочныя комиссіи отправлены во всѣ уѣзды, для открытія своихъ дѣйствій.

Table with 4 columns: Название губерній, Число крестьянъ, Число плѣнныхъ, Число убитыхъ. Rows include Ковенская, Минская, Виленская, Гродненская, Витебская, Могилевская, Полоцкая, Кіевская, Волынская.

Wiadomości z Wilna.

Przysłany z Warszawy agent tamecznego tak zwanego rewolucyjnego komitetu dla spełnienia różnychъ заповѣствовъ въ Виленѣ, Warszawski mieszczanin Bieńkowski, ujęty został 6 b. m. sierpnia na stacji kolei żelaznej, w chwili gdy zamierzałъ uciec, podmalowany i przebrany. Wspomniany Bieńkowski, po długimъ zapieraniu się, zeznał się nakoniec въ targnięciu się на życie i zadaniu pugi na ran tutejszemu gubernalnemu marszałkowi szlachty Domejce i broniącemu go kamerdynerowi. W tymъ dniu ujęto jeszcze dwóchъ wspólników Bieńkowskiego, wysłanychъ z Warszawy także dla spełnienia zaповѣствовъ. Niezależnie od tego następującychъ dni, schwytano jeszcze trzechъ agentów warszawskiego rewolucyjnego komitetu.

Zloczyncy ci, godni przedstawiciele i działacze mniemanego polskiego narodowego rządu trzymają się pod strażą, i nad nimi odbywa się śledztwo i sąd. Oni niezwłocznie ulegną zasłużonej przez nichъ karze, według całej surowości praw wojennychъ.

Szczegóły tychъ wypadkówъ będą w swoimъ czasie ogłoszone. — Pan główny naczelnikъ kraju odebrał 10 sierpnia od wojennego naczelnika gub. Witebskiej raportъ następującej treści:

„Mieszkający w m. Dynaburgu Carsko-Sielski 1-jej gildy kupiec i honorowy brażdanin Mejer Frydland, z powodu ożenienia się syna przedstawiłъ 200 rub. z tѣm, ażeby z nichъ 100 rub. rozdano w Dynaburgu biednymъ chryścijańskiemu wyznania, wedle uwagi horodniczego, a 100 rub. ażeby użyte zostały на korzyśćъ rodzinъ szeregowcówъ, zabitychъ przez polskichъ powstańcówъ w guberniachъ Wileńskichъ wojennego okręgu.

„Donosząc o tѣmъ Waszej Excellencji, mamъ zaszczytъ dodać, że sto rub. sr. jednocześnie wysłane zostały do sztabu wojskъ Wileńskichъ wojennego okręgu. (podpisałъ) Generał-majorъ Kowalewski.

„Za tѣ ożenienie honorowego brażdanina Mejer Frydland a pan główny naczelnikъ kraju raczyłъ mu oświadczyć podziękowanie.

— Pan Główny Naczelnikъ kraju otrzymał 10 b. m. sierpnia od naczelnika gub. Rowieńskiej doniesienie następującej treści:

„Nowo-Aleksandrowski sprawnikъ powiatowy, w skutekъ przedstawienia przystawa 3-go stanu, z d. 23 lipca, raportemъ pod d. 25 lipca za № 1652 donosi mnie, że dnia 25 lipca, w dzieńъ Imienia JEJ CESARSKIEJ MOŚCI, NAJJAŚNIEJSZEJ CESARZOWEJ MARJI ALEKSANDROWNY, starszy i starostwo Brasławskiego wiejskiego i gminowychъ zarządówъ Belmonckiej, Słobadzkiej i Brasławskiej gromady, stawivszy się przedъ przystawemъ łącznie z włościanami wyszczególnionychъ zarządówъ w liczbie około 700 ludzi, oświadczyli serdeczne życzenie odprawić w cerkwiachъ nabożeństwo за zdrowie CESARZA JEJ MOŚCI, CESARZOWEJ JEJ MOŚCI i całego Najjaśniejszego Domu, co też i było spełnionemъ w obecnościъ jego przystawa, z serdeczną chęcią i gotowością w kościele katolickimъ i w prawosławnej cerkwi. Przy czymъ włościanie prawosławnego wyznania, w tymъ czasie umówili się między sobą ofiarować do prawosławnej cerkwi w m. Brasławiu obrazъ z srebrną koroną на imię Aleksandra Newskiego.

„O tѣmъ doniesieniu Nowo-Aleksandrowskiego sprawnika powiatowego mamъ zaszczytъ zawiadomić waszą excellencję. (Podpisano) Generał-majorъ M. Mura wjew.“

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Warszawa, 5 sierpnia.

Banda która przesyła w nasze granice z Galię pod Szklaremъ w nocy z 2 na 3 sierpnia w liczbie do 500 ludzi, została doścignięta i zupełnie zniszczona w lesie koło Imbranowicъ przez oddziały ze Skały i Olkusza, zostającъ pod ogólnemъ dowództwemъ Orszaku JEJ CESARSKIEJ MOŚCI generał-majora księcia Szachowskiego; strata powstańcówъ bardzo wielka, 40 z nichъ wzięto w niewolę; prócz tego odbito im wiele broni i innychъ rzeczy; z naszej strony zabito 6 i raniono 13, w tѣj liczbie samъ naczelnikъ oddziału, książę Szachowski, raniony z resztą lekko w nogę.

Warszawa 6 sierpnia.

Oddziałъ z Mławy, pod dowództwemъ esaula Dukmasowa, rozbił 2 lipca przy Chromakowie cztery połączone bandy z 2000 ludzi. Powstańcy stracili wielką liczbę zabitychъ, mnóstwo rannychъ, 138 jeńcówъ, odbito wiele koni i broni. U nas zabity 118 ranionychъ.

Generałъ Bagowut, który wystąpił z Pułtuska z oddziałemъ z 4 rot, szwadronu huzarów i plutonu artylerii napadł po 3 dniowymъ poszukiwaniu 31-go lipca koło Maguszewa bandę Jasińskiego z 500 ludzi i rozbił ją на голову. Powstańcy stracili w zabitychъ 150 ludzi. Nasza strata nie nieznacząca.

Konna banda z 60 żandarmówъ wieszającychъ, która zjechała się pod dowództwemъ Bohusza, w gubernji Radomskiej, zupełnie zniszczona została 1 sierpnia, koło w. Chrobzra, przez noworossijskichъ dragonówъ pod dowództwemъ podpułkownika Zagryjskiego.

Oddziałъ z 3 rotъ smoleńskiego pułku, pół szwadronu noworossijskichъ dragonówъ i 30 kozakówъ, pod dowództwemъ pułkownika Szulmana, rozbił 2 sierpnia koło m. Szczekocina, nad rz. Pilicą bandę Chmielińskiego, z 500 ludzi. Strata powstańcówъ w zabitychъ i rannychъ ogromna, jeńcówъ 26; odbito cały obóz, 100 sztukówъ, bojowe sprzęty i 40 koni. U nas rannychъ 5.

Warszawa 7 sierpnia.

Banda powstańcówъ z 700 ludzi, która przeszła granicę koło Głejwicy i spotkana dwiema rotami z Proszowicy i jedną rotą z Nowo-Brzeska, została rozbita i odparta za granicę z stratą, prócz zabitychъ i rannychъ 77 jeńcówъ; przy tѣmъ u powstańcówъ odbito 199 sztukówъ i 10 t. ładunkówъ; z naszej strony padło 3 zabitychъ i 7 rannychъ.

Warszawa 7 sierpnia. Oddziałъ z 3 rotъ witebskiego pułku i 50 kozakówъ, przy 2 działachъ pod dowództwemъ majora Leo, wyszedłszy 4 sierpnia z Częstochowy, napadł we wsi Białej koło Lelowa bandę powstańcówъ i zupełnie ją rozbił; powstańcy stracili 50 jeńcówъ, w tѣj liczbie 2 naczelnikówъ podbito u nichъ cały obóz, broń, konie. U nas straty niebyły. (Inw. ross.)

— Wilenski wice-gubernator, szambelan, rzeczywisty radca stanu NABOROW, zaliczony do ministerjówъ; uwalnia się за granicę; członekъ grodzińskiego gubernalnego do spraw włościańskichъ urzędu, dymisjonowany gwardji sztabъ-kapitanъ LACHNICKI na trzy miesiące. (Pocz. póln.)

Otrzymano z wileńskiego wojennego okręgu dziennikъ wojennychъ działañ за ostatnie czasy; żądanychъ zna-

czniejszychъ w wojennemъ znaczeniu wypadkówъ w ciągu zeszytychъ 10 dni tamъ jużъ wcale niebyło i w ogóle dziennikъ ten potwierdza wiadomościъ podane przez naszychъ korespondentówъ i ogłoszone w ostatnichъ numerachъ naszego dziennika. Powodzenie uspokojenia kraju, w istocie, przeszło najsmielsze oczekiwania; znacniejszychъ band od 200 i 300 ludzi w okręgu wcale nie masz, a tylko nieznaczące szczytaki ichъ, które się stały bandami zbójcówъ i rabusiówъ i prowadzą dalej swe zrenieslo. Nieustannemъ ściganiem, zniszczeniem i aresztowaniem tychъ szermierzy liberalizmu szczełownego rodzaju, za którychъ takъ walczą „L'Opinion Nationale“ i jemu podobne, obecnie są zajęte wojska, w okręgu konsystujące. Lecz ma się rozumieć, że takiego rodzaju działania wojenne niemogą obudzać szczególniejszego interesu i z wypadkówъ cokolwiekъ zasługującychъ на uwagę można chyba przytoczyć następną: 28 lipca w powiecie wołkowskimъ koło uroczyska Poszkowszczyzny, oddziałъ z 2 rot, 1 szwadronu i 10 kozakówъ zostający pod dowództwemъ majora Duchnowskiego odkrył w lesie niewielką partję powstańcówъ, którzy ufortyfikowali się за szczykami i zasiekami zamierzali się sprzeciwić, lecz zostali wyparci i ścigani на przestrzeni 5 wiorstъ aż do zupełnego zniszczenia bandy; przy tѣmъ u powstańcówъ zabito 40 i wzięto jeńcówъ 1; z naszej strony rannychъ 9. (Inw. ross.)

— Okolnikъ departamentu poborówъ podatkowychъ do izbъ skarbowychъ z 7 sierpnia 1863 r. № 1738, o kwaternicznymъ poborze od kupcówъ. Naczelnicy niektórychъ gubernij uczynili do ministerjumъ spraw wewnętrznychъ przełożenie o tѣmъ: czy należy po wydaniu nowej N a j w y ż e j zatwierdzonejъ ustawy o poszlinachъ за prawo handlu i innychъ przemysłówъ, на rzeczъ skarbu, nakładać на kupcówъ 1 1/2% pobór, ścigany на mocy 269 art. ust. o pow. ziem. на powinnośćъ kwaternikową.

W rozstrzygnięciu obecnej kwestji zakomunikowano przezъ p. ministra spraw wewnętrznychъ do pp. naczelnikówъ gubernij, iż на wyszczególnionychъ w okólnymъ reskrypcie ministerjumъ spraw wewnętrznychъ z 20 przeszł, czerwca № 102 zasadachъ postanowionychъ art. 269-mъ ust. o ziem. pow. t. IV pobór od kupcówъ на powinnośćъ kwaterniczną również jakъ pobór od nichъ на rzeczъ dochodówъ miasta, powinienъ się odbywać w pewnej summie (t. j. w taktę, w jakiejъ się odbywa przy istniejącymъ obecnie porządku deklarowania kapitałówъ) w miarę rodzaju świadczenia, на mocy którego kupcy będą prowadzić handel.

O takimъ rozwiązaniu powyższej kwestji departamentъ poborówъ podatkowychъ zawiadamia izby skarbowe, dla należytychъ z ichъ strony rozporządzeń. (W. Giel.)

— O skutkachъ ogłoszenia Najwyższego ukazu Imiennego 1 marca 1863 roku otrzymano wiadomościъ z gubernij Wileńskiej, Witebskiej i Mińskiej. W gubernji Witebskiej komisje weryfikacyjne otwarty swoje czynności. W gubernji Wileńskiej ułożenie listъ rozrachunkowychъ ze szczegółowymъ wykazemъ włościan, posiadaczy udziałówъ gruntowychъ i ksiągъ podatkowychъ zostało ukończone we wszystkichъ powiatachъ; a w trzechъ z onychъ, Wileńskimъ, Dziśnieńskimъ i Trockim, listy rozrachunkowe z wykazami porożysłano do gminъ włościańskichъ, we 4 zaśъ pozostałychъ powiatachъ będzie to uczyniono w jakъ najkrótszymъ terminie. W gubernji Kowieńskiej ukończono wyliczenie opłatъ pieniężnychъ należnychъ od włościan od 1 maja roku bieżącego podługъ wszystkichъ znajdującychъ się w urzędzie gubernjalnymъ listówъ nadawczychъ Nowo-Aleksandrowskiego, Rosteńskiego, Kowieńskiego Szawelskiego, Wilkonirskiego i Telszewskiego powiatówъ; listy rozrachunkowe ze szczegółowymъ wykazami włościan, posiadaczy gruntówъ i księgi podatkowe rozesłano gdzie należy. W gubernji Mińskiej ułożono ze wszystkimi 2833 listъ rozrachunkowychъ z należnemi do nichъ wykazami i prócz tego cztery księgi podatkowe z powiatówъ: Mazyrskiego, Rzeczyckiego, Sluckiego i Pińskiego, a w pozostałychъ 5-u powiatachъ, księgi te jużъ są на ukończeniu. Komisje weryfikacyjne udały się do wszystkichъ powiatówъ dla rozpoczęcia czynności.

Table with 4 columns: Nazwisko gubernji, Liczba włościan, Liczba włościan, Liczba włościan. Rows include Kowieńskij, Miński, Wileński, Grodzieński, Witebski, Mazyrski, Piński, Witebski.

Część Nieurzędowa.

Wilno, 12 sierpnia.

POGLĄD OGÓLNY.

Dzień po dniu telegraf frankfurcki odślania coraz więcej rąbek okrywający jeszcze przełożoną austriackie. Czytelnicy Kurjera z umieszczonych dziś depeszy postrzegają na czem właściwie zasadza się reforma sejmku związkowego. Nie chcemy powtarzać wyrazów telegrafu. Zdać się komu może, że bliższe jest urzędowi powziętych zamysłów, i że przyjdzie czas zmiany nazwy cesarza Austrii na nazwę cesarza Niemiec i przeniesienia nawet stolicy do Frankfurtu. Zaprawdę rzeczy tak daleko nie są, bo chociaż we wszystkich stolicach niemieckich dzień urodzin cesarskich dnia 18 sierpnia uroczystym nabożeństwem był święcony, słuszniej przypisywać to należy uszanowaniu, jakie osobę Franciszka Józefa otacza, niżeli zbyt wywyższonym nadziewom. Lud niemiecki składa hołdy cesarzowi za myśl zagajenia reform, nie za same reformy.

Dziennik wiedeński Prassa sam się na to zgadza: „Niemcy i cała Europa przyklasnęły zamiarowi cesarza, ale nie ludźmi się, dotąd sama myśl tylko jest wielbiona, bogdajby i czyn podobnie znalazł przyjęcie. Nie znamy go jeszcze dokładnie, szczególnie udzielone przez dzienniki są niepełne i niezupełne, wszelki sąd o nich byłby przedczesnym.

Odmowa króla pruskiego przybycia na zjazd panujących opóźniła rokowania. Cesarz niemożliwy jeszcze zagaić walnego posiedzenia, bo sędziwi król württembergski radził, aby użyć jeszcze jednego środka, t. j., aby wszyscy panujący napisali list zbiorowy, zapraszający króla Wilhelma I do swojego grona i aby król saski osobście list ten w Baden, dokąd Wilhelm I od kilku dni przemieścił się z Gastein, doręczył. Król saski wyjechał dopiero we środę dnia 19 sierpnia o godzinie 10 rano, z tego powodu posiedzenie panujących nie miało miejsca, tak jak we wtorek podobnie posiedzenia nie było, bo Franciszek Józef wyjechał był do Darmstadt, dla przepędzenia tam dnia swoich urodzin. Jakiekolwiek będzie miało powodzenie podróż króla saskiego, pierwsze, uroczyste otwarcie obrad panujących nastąpi dnia 22 sier-

pnia. Cesarz w obszernej mowie wyłoży cały obraz doradzanych przez siebie reform, król bawarski na ten głos odpowie i jeżeli zgoda zajdzie, kongres natychmiast uchwali główne zasady i poruczy konferencji ministrów wypracowanie planu już w formie obowiązującej. Cesarz przed wyjazdem do Darmstadt udzielił na piśmie swoim sprzymierzeńcom niemieckim osnowę reform. Przez czas nieobecności jego i króla saskiego we Frankfurcie, panujący niemieccy mieli porę bliżej rzecz całą zgłębić i ocenić. Prócz króla pruskiego, nieprzybył do Frankfurtu jeszcze panujący książę Lippe-Deimold. Według ostatnich wiadomości, w chwili, w której to piszemy, już zjazd frankfurcki zakończyć się musiał, bo w przeszły wtorek zapowiadano, że najdłużej miał przez tydzień potrwać.

Również niepewność unosi się nad sprawą meksykańską. Umieściliśmy pod Anglią okólnik ministra spraw zagranicznych Stanów Zjednoczonych Williama Seward przeciw założeniu w Meksyku monarchii; dziennik Times to dyplomatyczne pismo poparł swoim rozumowaniem i odmawiał pojęty obraz tych trudności, jakie nowemu tronowi zaatlantykemu grożą. Niepodobna odmówić wielkiej trafności i rozległego poglądu uwagom londyńskiego dziennika, a mianowicie, że korona meksykańska musiałaby szukać podpory w przymierzu ze Stanami oderwanymi, w razie zaś zagrożenia jej wojną przez Stany Zjednoczone północne, Francja, jako orędowniczka i piastunka w kołębce będącej monarchii, musiałaby zasłaniać ją orężem. Już dzienniki francuskie trwają się na myśl mierzenia się dzielnie, wprawdzie ale imdziej floty francuskiej, z owym olbrzymem morskim, który czeka tylko na skinienie z Waszyngtonu, aby z powierzchni oceanu zmiotł statki europejskie, przerywając jezo murty.

Zapewne te i inne uwagi króla arcyksięcia Maksymiljanowi być nadzwyczaj ogólnymi. Stąd ciągłe wahanie się; stąd coraz nowe warunki, pod którymi arcyksiążę oświadcza gotowość przyjęcia korony. Ponieważ zaś deputacja meksykańska już do Europy wypłynęła i wkrótce dzień przyjdzie dnia jej stanowiącej odpowiedzi, król Leopold, jak donosi telegraf dnia 18 sierpnia, postanowił zebrać w Brukselli radę familijną, do której ma należeć

i córka jego Szarlotta, małżonka arcyksięcia Ferdynanda-Maksymiljana, licząca dopiero 24 rok życia, ale przenikliwością rozumu jasniejszą w całym blasku. Arcyksiążę Maksymiljan, młodzieniec dojrzałego i wzniosłego umysłu, nie łatwo da się zniechęcić ludom wyobraźni, jest więc rzeczą bardzo prawdopodobną, że i tron meksykański, jak niedawno grecki, przejdzie przez koleje niejednej odmowy.

We Francji dzień 15 sierpnia przeszedł z wielkim zgiełkiem, wrzawą, natłokiem zabaw, tak, że ludność prawie temu złowić nie mogła, ale w sposób zupełnie powszedni, żadnym słowem, żadnym nadzwyczajnym czynem cesarskim nieoznamionowany. Uroczystości cesarskiej sprzyjała prześliczna pogoda. Na płaszczyźnie przed gmachem Inwalidów i przy rogatce tronowej gdzie bezpłatne ludowe widowiska urządzone, cesarz i cesarzowa, którzy z rana przybyli do Tuileries i po mszy przyjmowali ministrów i inne osoby swego domu, powitani zostali pełnymi umiesienia okrzykami ludu. Powtórzyło się toż samo około godziny czwartej, kiedy najjaśniejsi państwo objeżdżali ulicę Paryża.

Wszystkie teatry pootwierano bezpłatnie o godzinie pierwszej po południu; napływ był niezmierny, ani jednego próżnego miejsca, ale dzięki trafnym rozporządzeniom policji, nie było ścisłu. Przedstawienia wszędzie zakończono kantatami, z których wyjątki przytoczone w dziennikach błahę dają pojęcie o stopniu, na jakim poezja stoi teraz we Francji. Wieczorem zapalono dwa fajerwerki, w jednej niemal chwili, jeden na Trocadero, drugi u rogatki tronowej. Oświecenie Pół-elizejskich i placu Zgody było wspaniałe. Ogród Tuileryjski, ulica Rivoli, Ciała prawodawcze, pałac Przemysłu, łuk tryumfalny, wieńca, wieża św. Jakuba i t. d., pływały w świetle gazu. Domy powiewały od wczoraj chorągiewami narodowymi. Ludność mrowiła się od rana do późnej nocy; uroczystość przeszła bez najmniejszego przypadku. Cesarz rozdał wiele ozdób orderowych i tegoż dnia odjechał do Saint-Cloud.

O kilka dni uroczystość narodową w Paryżu poprzedził obchód dla rodzin francuskich drogi i w którym wszystkie stany ludności paryżkiej zwykły brać najwyższe uczestnictwo, obchód rozdawania nagród uczącej się młodzieży.

Nad Włochami zawiła ciężka troska; bo chociaż spokojność wewnętrzna, uległość prawom, rozwój rolnictwa, handlu, przemysłu i zamożność ogólna wzrastają, stosunki atoli zagraniczne ustalić się nie mogą i Włochy jeszcze niezupełne, odosobnione z trwogą oglądają w przyszłość. Umieściliśmy niżej list pisany do redakcji dziennika Opinions, zawierający uwagi nad polityką Napoleona III w sprawie rzymskiej w jej stosunku do półwyspu. Podług rzeczzonego listu nie innego Włochom niepozostaje, jak rozwiązanie tej niepokonanej zawisłości oddać cesarzowi Francuzów. Ta przewaga sąsiedniego i w niejaki sposób opiekuńczego mocarstwa coraz poczyna być dotkliwszą. Nie objawia się ona wprawdzie widocznie, ale wewnętrzne uczucie ostrzeża Włochów, że nie nie straciła ze swojej tęgości. Napoleon kocho Włochy, ale kocha je po swojemu, nie przechylając się na stronę uczuć piastowanego ludu, lecz usiłując podciągnąć też uczucia podwładną modłę. Anglja podejrzliwie a wyteżonym okiem śledząca każde drgnienie narodowego włoskiego tętna, podjęła się zadania, na pozór niesłychanie trudnego, ale które popiera za zwykłą sobie wytrwałością. Zważywszy, że z jednej strony, Napoleon stawia tamę pragnieniom włoskim wieleceń do królestwa Rzymu; że z drugiej zamysły na Wenecję zapaliłyby pożar wojny, doświadcza czy na inną drogę nie potrafi przytoczyć Francji nadwładni a przez przymierze Włoch z Austrią uczynić wojny między temi dwoma państwami na zawsze lub na długo przynajmniej niemożliwą. Od samego początku wystąpienia Wiktora-Emmanuela na dziejową widownię, umocowany przy jego osobie i rządzie sir James Hudson całym sercem przywiązał się do tej szlachetnej królewskiej postaci. We wszystkich stosunkach dowodził, że wielkość i pomyślność Włoch bliższymi są jego sercu i że służąc polityce własnego kraju przekonywał Włochów, iż o tyle dla Anglii potęga półwyspu jest pożądana, o ile zbutwiała dyplomacja francuzka z niechęcią patrzyłaby na jej rozwój. W tym wytrwałym ścieraniu się dwóch sprzecznych wpływów, sir James Hudson, tak umiejętnie prąd ich kierował, że nie drażniąc Francji, napełniał umysły włoskie niezłomnym przekonaniem, że Anglja nigdy na udzielną półwyspu nastawiać potężnemu

sąsiadowi niepozwoła. Kiedy więc rząd włoski w rozumie i przywiązaniu pełnomocnika angielskiego widział niezłomną ręką swoją własnej doli, oto nagle przeraziła go wiadomość, że lord Russell sir James Hudsona z Turynu odwołuje i przetrzasną mu za następcę dawniejszego posła w Atenach, siostrzana swojego lorda Willama Elliot.

Na pierwszą wieść o tem dzienniki angielskie wypowiedziały silne oburzenie i potępiły niesprawiedliwość, jakiej lord Russell zdawał się względem tak zasłużonego męża stanu dopuszczać. Powoli jednak poczyna rozpraszać się mgła otaczająca to postanowienie. Lord Russell, zamierzający pojednać Włochy z Austrią, doprowadzić te dwa państwa do zawarcia granicznego i handlowego traktatu, potrzebował poruczyć to trudne przedsięwzięcie jednemu może mężowi zdolnemu doprowadzić je do skutku. Pod względem dotykanych i bezpośrednich korzyści, podobnego rodzaju traktat byłby obitym w błogie dla obu stron następstwa. Ruch handlowy między Austrią i Wenecją popłynąłby dawno już przetworzonym strumieniem i obfitami zyskami obdarzyłoby obokrajce. Zmniejszenie siły zbrojnej na stopień wojennej, ulżyłoby obudwom skarbowi. Lord Russell sądził, że na nowo zbliżając domy, sabaudzki z habsburgskim, ty ogniwami już od dawna skojarzone, dopomagając rzeczywistej pomyślności obu krajów, wyzwoli Włochy z pod wyłączonego wpływu Francji i ostrzeczy Austrię od niemitych sobie związków napoleońskich.

Przystępując zaś do tak ważnej pracy i mając użyć do niej sir James Hudson, musiał naprzód uwolnić go od posady posła w Turynie, bo zajmowanie jej w ciągu rokowań wyklądałoby swobodę i bezstronność jego działań. Lord Russell mógł obecną chwilę poczytywać za tem właściwszą do rokowań tego rodzaju, że wieść o zamiarze cesarza Franciszka Józefa wyjednaną na kongresie panujących we Frankfurcie ręką niemieckiego dla wszystkich nie niemieckich posiadłości swoich, obudziła we Włoszech wielką zadumę. Dziś byłoby jeszcze wczesniej wyrokować stanowczo o podobieństwie ziszczenia tych zamysłów. Bo jeżeli zimny rozum za nimi przemawia, stoi im na zawadzie Francja i głębsze poczucie włoskie; a prócz tego sam zjazd panujących we

Kwiaty.

Któż nie przyzna, że ogrodnictwo jest u nas w zaniedbaniu, że dotąd cieszymy się z cienia, jaki nam dają drzewa zasadzone ręką jeszcze ojców naszych, że mała jest u nas liczba lubowników tej pięknej gałęzi wiedzy, łączącej przyjemność z korzyścią. Zresztą materja ta jest tak obszerną, że lękamy się jej dotknąć, pozostawiając ją ludziom specjalnym. Zamierzamy tu dać tylko czytelnikom a raczej czytelniczkom naszym, które lubią kwiaty, rad i uwag kilka co do kwiatów trzymanyh w pokoju.

Często uskarżamy się, że kwiaty hodowane w pokojach giną, nędznieją, nie kwitną. Zdać się nam, że troskliwie je doglądamy, a jednak nie nie pomaga. Otoż chcemy tu usunąć o ile można przyczyny, których jest wiele, a naprzód: 1) suche pokojowe powietrze, zgubne dla wielu roślin; 2) nieregularne polewanie, przesadzanie w niestosownej porze i w ogóle niedbałe koło nich chodzenie, 3) brak lub zbyt silne światło z powodu nieodpowiedniego ustawienia i wiele innych przyczyn, które postaramy się tu wyluszczyć.

Pierwszą przyczynę łatwo usunąć, wybierając stosowne rośliny. Drugą, usunie każdy, kto lubi kwiaty. Prawdziwy amator, któryby się nawet nie znał na ogrodnictwie, nigdy nie da zginąć ulubionej roślinie. Jeżeli ta zachoruje, poradzi się z ludźmi znającymi się na tém, lub poszpera w książkach ogrodniczych, nigdy jednak nie będzie ich polewał, sądząc, że to pomoże. Ten zaś, kto zdaje na ręce sług polewanie i troskliwość około kwiatów, nie może się nazwać amatorem i rośliny będą ginąć, tak, że strata ta wygląda w nim nareszcie ostatnią iskierkę amatorstwa.

Rośliny giną najczęściej od nieregularnego polewania. Ziemia bardzo często zupełnie wysycha i wówczas ledwo zaczynamy już polewać bez miary. To nagłe przejście z suchości do wilgoci szkodzi korzeniom. Trzeba w ogóle polewać umiarkowanie, a najwięcej stosować się do rzeczywistej potrzeby roślin. Rośliny kwitnące potrzebują więcej wody, gdyż wówczas wciągają jej więcej od tych, które nie kwitną. Woda, to pokarm rośliny, podając ten pokarm, trzeba się stosować do prawideł higieny. Od dawna wiemy, że polewanie kwiatów wówczas kiedy słońce grzeje, jest szkodliwym, ponieważ to powiększa oddycha-

nie, wydzielanie wilgoci; rozwija niepotrzebne wewnętrzne ciepło i od tego rośliny chorują i giną. Najzdrowiej jest polewać kwiaty wieczorem po zachodzie słońca, lub w razie potrzeby z rana, kiedy jeszcze słońce nieoswieciło roślin. Polewanie wieczorne lepsze jest od rannego, dla tego, że w nocy kwiaty są spokojne i wówczas wsiąkające do korzeni wilgoci odbywa się akuracie i jednostajnie. Jest to jeden z główniejszych warunków utrzymania pomyślnie kwiatów w pokoju. Ziemia powinna być tak wilgotną jak tego potrzebuje gatunek rośliny; dla tego też trzeba jak można zbliżyć się do warunków koniecznych dla życia każdej rośliny.

Temperatura wody też wiele znaczy. Woda przyniesiona prosto z podwórza zawsze jest za zimną dla kwiatów. Spragnione korzenie cheiwie pochłaniają zimną wodę, która przeciekając we wszystkie tak wewnętrzne jak i zewnętrzne części rośliny, w jej lodygi, liście, kwiaty, pączki, ochładza je i przez to szkodzi. Najlepiej jest trzymać przynajmniej całą dobę, wodę którą mamy polewać, w pokoju gdzie stoją kwiaty, dla tego, a żeby temperatura była jednostajną. W naturze rośliny zrasza deszcz i to je zwykle orzeźwia. Spadająca woda obmywa listki, oświeża pączki, przesiąka do łodyg. Tego dobroczynnego deszczu pozbawione są nasze pokojowe kwiaty. Chemicy doszli, że w deszczowej lub śniegowej wodzie tyle jest pożywnych pierwiastków dla roślin, jakich niema w zwykłej wodzie rzecznej lub stojącej i te właśnie pierwiastki stanowią główny warunek życia roślin. Nic nie może zastąpić kwiatom tego naturalnego deszczu. Radzimy więc amatorom, a żeby zbierali deszczową wodę i polewali nią kwiaty. Zimą śniegowa woda może zastąpić deszczową.

Powietrze, którem oddychamy w pokoju, pełne jest pyłu i kiedy zamiatają pokój, pył ten wznosi się w powietrzu i osiada na kwiatach. Według badań Ehrenberga i innych uczonych, pył ten składa się z ciał najróżnorodniejszych, z resztek skorup tysiąca mikroskopijnych istot i w ogóle z rozmaitych organicznych szczątków, jak również z cząstek ziemi i piasku, które z powodu nadzwyczajnej swej lekkości utrzymują się w powietrzu, którem wraz z roślinami oddychamy. Na świeżem powietrzu deszcz to zmywa, ale w pokoju kwiaty pozbawione są tego. I dla tego to trzeba jak można najczystiej utrzymywać

pokojowe kwiaty. Wiele roślin żyje tylko oddechem, odbywając się za pomocą por w liściach, zaklejenie tych por gubi kwiaty. W tym razie najlepiej jest spryskiwać je wodą przez sitko od polewaczki. Oprócz tego latem dobrze jest wynosić je na deszcz. Kiedy zaś nie można, to przynajmniej trzeba wycierać liście czystą gąbką, jeżeli kto ma cierpliwość — i to trzeba robić ostrożnie, a żeby nie połamać liści.

Powiemy tu jeszcze słów kilka o messze zielonej (aphis rosae), która najczęściej napada na pokojowe kwiaty. Jednostajność temperatury, brak wiatru, powietrza, chorobliwy stan samych roślin, cień, wszystkie te warunki dopomagają rozmnożeniu się tego owadu, którego samiczki mają zdolność wydawać 7—8 generacji z rzędu, do takiego stopnia, że w siódmym pokoleniu mamy już tryljon tych owadów i te nadzwyczaj szybko niszczą rośliny. Umorzyć je łatwo. Dym tytuńowy nie tylko, że nie szkodzi kwiatom, ale nawet wyniszczy wkrótce te drobne stworzenia. Wiemy, że to się podoba palącym cygara, uprzedzamy tylko, że nadużycie a szerególniej dym gorący może być szkodliwym. Jeżeli i to nie pomoże, trzeba wymyć całą roślinę i postawić bliżej światła. Często opadają rośliny a szczególnie draceny i kwiaty które nie tracą liści, małe czerwone pajaki. Łatwo to spostrzedz, gdyż liście robią się pstre i pokrywają się punkcikami rdzawymi — przez mycie i zlewanie roślin łatwo je wypędzić.

Trzeba też zwrócić uwagę na naczynie, w którym rośliny się utrzymują. Otwór w wazonie powinien koniecznie być przykryty czerepem, inaczej woda się zatrzymuje i korzenie gniją. Na to przy przesadzaniu koniecznie trzeba zwrócić uwagę. Niemało też przyczynia się do choroby kwiatów zbijanie się i twardnienie ziemi w wazonach, przez co powietrze nie przechodzi do korzeni, a to koniecznie jest dla zdrowia roślin. Otoż trzeba od czasu do czasu spulchnić powierzchnię ziemi i nie dać jej zbijać się i twardnieć.

Trzecią przyczynę zdaje się na pozór najtrudniej jest usunąć, bo czyż można ściśle określić, jakie gdzie miejsce rośliny powinna zajmować? Ale w rzeczy samej tak nie jest, trzeba tylko zgłębić przymioty każdej rośliny, a łatwo temu zaradzić. Często sądzimy, że rośliny giną od braku powietrza, — nie, prędzej od braku światła. Kwiaty potrzebują słońca. Niedarmo u starożytnych nazywano je dziećmi

słońca. Na łące zwykle bywa więcej kwiatów niż w cienistym gaju i to powinno przekonać amatorów, którzy lubią zdrowie pokoje kwiatami, że światło kwiatom jest najpotrzebniejsze.

Każda roślina potrzebuje światła, ale jedna więcej, druga mniej. Łatwo to sprawdzić, sadząc roślinę potrzebującą światła w cieniu i odwrotnie — przekonamy się zawsze, że rośliny te giną. Ale biorąc światło za jeden z główniejszych czynników życia roślinnego, z teorii i praktyki otrzymamy ten rezultat, że kwiaty stojące w światlejszym miejscu rosą prędzej od stojących w cieniu, z tego wypływa, że kwiaty rosące prędzej potrzebują więcej światła od tych, które rosą powoli.

Biorąc tę zasadę za punkt wyjścia przy rozstawianiu kwiatów w pokoju, zobaczymy, że nie tak trudno usunąć tę przyczynę jak się nam zdawało. Zobaczymy też, czy niema jeszcze innych przykładów przekonywających nas o tej prawdzie. Wiemy, że bez liljowy postawiony w ciemnym zupełnie pokoju przetrza się w biały. Zjawisko to tłumaczy się tem, że każdy kwiatek jakiegokolwiek on będzie później koloru, dopóty ma koronę białą, dopóki pokryty jest kielichem go otaczającym, a koloryt wówczas tylko się rozwija, kiedy je promienie słoneczne dobrze przygrzeją. Jeżeli światło tak ogromny wpływ wywiera, to ztąd wynika: że kwiaty mające kwitnąć lub kwitnące potrzebują silnego światła, wówczas kiedy niekwitnące hodują się w słabszym świetle. Oto drugie prawidło. Wiemy też jeszcze, że kwiaty potrzebujące mniej polewania, mniej też potrzebują światła, i odwrotnie. Z praktyki wiemy, że kaktusy i inne grubolistne rośliny, nie potrzebują częstego polewania, mniej też potrzebują światła. Wyliczmy tu mniej więcej gdzie jakie kwiaty powinny być rozstawione, a to stosując się do wyżej wymienionych doświadczeń. Na oknach trzeba stawić: a) trawiaste rośliny jako przędko rosące; b) mające kwitnąć i kwitnące; c) krzaczaste i drzewiaste: 1) różnane; 2) te dla których słońce przędko i silnie np. pelargonje, fuksję, jazminy i t. d.; 3) te dla których wysoką temperaturę w pokoju trzeba ochładzać otwierając fartki n. p. kamelje, azalie, rododendrony i t. d.

Posród pokoju na etażerkach można postawić: 1) rośliny krzaczaste i powoli rosące, niekwitnące np. fikusy, draceny, palmy i t. d.; 2) rośliny grubolistne np. aloesy, kaktusy i t. d. Kaktusy jednak trzeba przed i w czasie kwitnienia posta-

wić dla wyżej wymienionych przyczyn na oknie.

Są nakoniec rośliny (choć takich niewiele) które wcale niepotrzebują światła, takimi są na przykład niektóre gatunki draceny, zwyczajny bluszcz (hedera helix) i inne. Te rośliny mogą rość dalej od okna, a więc ma się rozumieć, że i polewać je trzeba rzadko. Wiadomo już np. że bluszcz stojący w pół cieniu może żyć miesiące bez polewania.

Stawiając kwiaty na oknie, trzeba zwracać uwagę na to: 1) a żeby kwiaty stały zawsze jedną i tą samą stroną zwrócone do światła, a nie obracać je ciągle jak się to zwykle dzieje.

Rośliny od natury pozbawione są dowolnych ruchów. Korzenie przymocowują je do ziemi, nie mogą więc zmieniać miejsca. A trzeba jak można więcej stosować się do natury i nie przedstawiać często kwiatów. Te ciągle przedstawiania działają bezpośrednio na oddech roślin i zmieniając oświecenie, od którego zależy to oddychanie, nadwerężają ich naturalne rozwijanie się. Przekonywamy się zawsze, że kwiaty stojące stale na etażerkach rosą lepiej niż podobne na oknie, które ciągle przedstawiają, a to dla tego, że od ciągłego obracania wykrzywają się łodygi i nawet kurczą się liście. 2) Ustawiać kwiaty na oknach zwróconych na południe, wschód i zachód stosownie do ich potrzeby.

Najlepiej jest jednak ustawiać je na wschodniej stronie, gdyż światło wschodzącego słońca działa dobroczynnie na rośliny, na południe zaś trzeba ustawiać tylko te kwiaty, które się nie lękają palących promieni słonecznych — zawsze jednak w południowych oknach trzeba spuszczać sztory. Okna zwrócone na zachód mają prawie takie warunki jak te, które wychodzą na południe.

Są kwiaty, które zimą nie mogą znieść ciepłego powietrza w pokoju; mianowicie cieplarne, wodne i rośliny lubiące wilgotne powietrze. Takie rośliny trzeba zimą trzymać w pokojach mających od 5 do 8 stop R. na oknach lub na półkach i polewać je rzadko, np. fuksję, kamelje i t. d. Wypełniając przytoczone tu warunki, rośliny będą rosły dobrze w pokojach. Dodajmy na zakończenie, że wszystko cośmy tu podali nie tak trudno wykonać jak się zdaje. A przystęp doświadczenie, które nas tyle nauczyło, przekonywa, że zbyt uczna i drobiazgowo troskliwość może prędzej zaszkodzić niż pomódz.

ych się w przeproszonym dzieku, którego nie ma ani w oryginalu, ani w przekładzie niemieckim.

— NOWA MAPPA KRÓLESTWA POLSKIEGO. Wyszła świeżo i już się znajduje w handlu księgarskim, mapa Królestwa Polskiego, pod względem geograficznym, administracyjnym, duchownym, naukowym, sądownym i przemysłowym...

— BZIEJE POLSKI! — Przed dwadziestu kilku laty, dwaj uczeni niemieccy Heeren i Ukert zaczęli wydawać dzieje powszechne, do których historii Polski podjął się był napisać dr. R. Roepell, profesor wrocławski...

— KOŚCIOŁ ŚW. WOJCIECHA. — Piszą z Krakowa pod d. 13 sierpnia: W sobotę jako w dzień Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny, odbędzie się o godzinie 10-tej z rana w kościele św. Wojciecha uroczyste nabożeństwo...

— HANDEL PIÓTNEM. — Wzmiątko o fabryce płótna w Dobrowoli nad Niemnem w N. 63 Kurjera Wileńskiego zamieszczona, podała myśl jednemu z mieszkańców odległej okolicy nad Dniestrem...

— ROZMAITOŚCI. — Szczególniejszy proces toczył się przed kilkoma dniami w Paryżu. Attaché ambasady angielskiej, p. Hildegard, wzbraniał się zapłacić podatek od swego psa...

— W Dzienniku Unioń czytamy następną wyjątki z rocznika papieskiego: Trzydziestu trzech papieży wycierpiało męczeństwo. Terazniejszy papież Giovanni Mastai-Ferretti, urodzony w Siniggalii, 13 maja 1792 r. jest dwudziestym osmym papieżem...

ludzkich, a szczególnie kobiecych! — zawołał pan X. i chcąc zatłoczyć tę sprawę, wszedł z niemi do winiarni i na zgodę wypił kieliszek wina.

— Spisanie katalogu licznych bibliotek w Konstantynopolu znacznie się naprzód posuwa. Liczba rękopisów przechodzi milion. Na niezliczone rękopisma to były zamknięte w kufkach i stały w wilgotnym sklepie...

— Ciekawą jest nauka o istotach, które natura wydaje. Mszyca, napadająca w takiej liczbie na nasze rośliny, kwiaty i drzewa, zwraca uwagę naszą tym, że niektóre z nich rodzą się żywe, inne są jajorodne.

— Na d. 22 kwietnia r. b. o pół do jedenastej wieczorem silne trzęsienie ziemi nawiedziło wyspę Rodos. Sprawilo ono straszną spustoszenia. Całe sióła poniszczone, wszędy rozpacz...

— Po kilkumiesięcznej wycieczce na wieś, pan L. wrócił do Warszawy i przywiózł z sobą rozmaite wiewskie nowalij; między innymi produktami była ogromna rzepa, która znalazła się nieuprawną i opustoszałą 101. Z powodu powrotu swego zaprosił na obiad kilku znajomych...

Kolyzeum. Święte kolegum składa się obecnie z 61 członków; jeden kardynał mianowany został i n p e t t o na konsystorz w d. 25 czerwca 1858 r. i jeszcze nie został ogłoszony; ośm kapeluszy wakuje. Najstarszym z kardynałów jest J. Em. Antonio Tasti, mający 86 lat...

— Szesnastu najmłodszych mieszkańców Nowej Zelandji, postanowiło osobiście zwiedzić Anglię, by przekonać się o sile i potęgę tego państwa. Z rozporządzenia angielskiego gubernatora kolonii, wsiadli na okręt „Ida-Pigler”.

— W tym roku sławny magik C a z e n u e v e, znajdował się w Wicli i na rozkaz cesarza przyszedł do jego domu szwajcarskiego.

— Bądź pan łaskaw — rzekł Cazeneuve do półkownika Lepio, który był w świecie cesarza — wybierz talę kart, którą chcesz ażebym używał, lecz przejrzyj ją i przekonaj się, czy są wszystkie karty.

— W Chinach wychodził dziennik istniejący od niepamiętnych czasów; najstarszy w całej Azji i Europie. Drukują go na ogromnym arkuszu żółtej materji, tak, jak przed tysiącem lat. Redaktor tylko się zmienił — zresztą wszystko tak samo jak dawniej.

— Oddawna mówią, że w listach, kobiet post-scrip tum, to najciekawsza i najważniejsza część listu, i że w niem właśnie zawiera się wszystko, co mogło się w liście umieszczyć. Pewien urzędnik w biurze listów (które się odkładają z powodu, że nie można znaleźć osób, do których były adresowane) w administracji poczt w Paryżu, utworzył niedawno 6.550 listów, adresowanych do kobiet...

— W Dzienniku Unioń czytamy następną wyjątki z rocznika papieskiego: Trzydziestu trzech papieży wycierpiało męczeństwo. Terazniejszy papież Giovanni Mastai-Ferretti, urodzony w Siniggalii, 13 maja 1792 r. jest dwudziestym osmym papieżem...

py i upadł bez życia. Ciało jego stało się jak lód zimny, rąsy wykrzywiły się, oczy zapadły. Pan W. jeden z biesiadających nie doskwadzał nic podobnego; widząc co się dzieje, pobiegł po lekarza. Lekarz poznał, że to są sympto mata otrucia. Spytał co było na obiad, i kiedy mu pokazano rzepę, znalazł, że to były korzenie blekoty czarnej (h y o s c i a m u s n i g e r), który użyty w średniej dozie nadaje pozory warjacji, w większej ilości sprowadza apopleksję, a kiedy kto użyje go wiele, sprawia skutki podobne, jak w r o n i e o k o. Dzięki śpiesznej pomocy wszyscy wrócili do zdrowia.

OGŁOSZENIA.

Wileńskiej gubernji ludzki sąd powiatowy ogłasza, iż w onem odbędzie się licytacja 30 przysięgłego września z prawnym we 3 dni przetargiem na sprzedaż uciążku ziemni należących do spadkobierców zmarłego dworjana Adama spaka Karola Reksia, — Cyrjana syna Franciszka i Laurentego syna Józefa Reksiołów położonego w lidzkim powiecie 1 cyrkule w okolicy Jodkach, zawierającego w sobie 15 1/4 dziesięcin różnych użytków; życzący brać udział w tej licytacji raczą zgłosić się 1-427.

Gub. Wileński, Oszmiański sąd powiatowy ogłasza, iż 6-go września 1863 r. odbędzie się w urzędzie tegoż sądu licytacja z prawnym we 3 dni przetargiem na sprzedaż uciążku gruntowego Szudaki, będącego własnością dworjana Skrzydlewskiego 12 d. 1873 sąż. gruntu z przypisanemi do niego 11 męsk. i 7 żeńsk. dwornymi ludźmi, oszacowanego 50 rub. sz. z dozwoleniem kontrahentem ofiarowania ceny niższej od szacunkowej. Interesowani raczą zgłosić się w termin wskazany. 2-398.

— Minskij ujednyj sud na osnovanii 1239 i 1240 st. 1 cz. zb. pr. wyzwa spadkobierców zmarłej żony księdza Dorskiej prawosławnej cerkwi Elenory córki Antoniego Jankowskiej do stawienia się w terminie sześciomiesięcznym z prawnymi dowodami, dla otrzymania pozostałego po niej spadku w kapitałach pieniężnych za dwoma biletami urzędu minkskiej opieki powszecznej, na sumę dziewięćset siedmiu rubli srebrem. 3-409.

Zarząd Wileńskiego naukowego okręgu podaje do powszecznej wiadomości iż na mocy Najwyższej zatwierdzonej 2 lipca bieżącego roku decyzji głównego zarządu szkół i zgodnie z postanowieniem Rady Kuratorskiej Wileńskiego okręgu naukowego 30 tegoż lipca nastąpi, postanowiono: wnieść opłaty za nauki począwszy od nadchodzącego 1863-64 roku szkolnego i w gimnazjum Sluckim po 15 rubli srebrem od każdego ucznia. 3-433.

Podawszy do Wilejskiego powiatowego sądu prośbę o skasowanie plenipotencji, 12 września 1856 r. wydanęj przez mnie niżej podpisanego, a także przez W. Michała Sakowicza, jako kuratora i opiekuna brata mego Sotera i siostry naszej Stanisławy, Poxowych dwójki Dederkow, lombiznikom Michaiłom Sakowiczem, dworjaninowi Aleksandrowi Samuelowiczowi Kahlowi, — uznałem za potrzebne ogłosić o tem publicznie. Kazimierz Rocha syn DEDERKO. 2-431.

Nocny czwartek na piątku, t.e. 8 na 9 dzień tego wujka, na Ostrobramskiej ulicy obłąkana soczka (sucza) angielskiej porody King-Charles, czarna z małymi żółtymi plamkami nad oczyma i na końcu nosa. Znalazła raczy dostawie psa tego do kwatery Bolesławskiego na Wilejskiej ulicy w domu Wiszniewskiego — gdzie otrzyma 5 rs. nagrody.

— Oddawna mówią, że w listach, kobiet post-scrip tum, to najciekawsza i najważniejsza część listu, i że w niem właśnie zawiera się wszystko, co mogło się w liście umieszczyć. Pewien urzędnik w biurze listów (które się odkładają z powodu, że nie można znaleźć osób, do których były adresowane) w administracji poczt w Paryżu, utworzył niedawno 6.550 listów, adresowanych do kobiet...

Skład skór sławnego wyrobu pp. Temler i Szwede w WARSZAWIE. Znajdują się przy magazynie Mrongowiusa w Wilnie, skóry lakierowane, szagrowane, saki etc. na obuwie; tudzież surowe na pasy do maszyn, i rozmaite inne gatunki. Wszystkie wyroby sprzedają się po cenie fabrycznej. MRONGOWIUS. 3-406.

OGŁOSZENIA.

Wileńskiej gubernji ludzki sąd powiatowy ogłasza, iż w onem odbędzie się licytacja 30 przysięgłego września z prawnym we 3 dni przetargiem na sprzedaż uciążku ziemni należących do spadkobierców zmarłego dworjana Adama spaka Karola Reksia, — Cyrjana syna Franciszka i Laurentego syna Józefa Reksiołów położonego w lidzkim powiecie 1 cyrkule w okolicy Jodkach, zawierającego w sobie 15 1/4 dziesięcin różnych użytków; życzący brać udział w tej licytacji raczą zgłosić się 1-427.

Gub. Wileński, Oszmiański sąd powiatowy ogłasza, iż 6-go września 1863 r. odbędzie się w urzędzie tegoż sądu licytacja z prawnym we 3 dni przetargiem na sprzedaż uciążku gruntowego Szudaki, będącego własnością dworjana Skrzydlewskiego 12 d. 1873 sąż. gruntu z przypisanemi do niego 11 męsk. i 7 żeńsk. dwornymi ludźmi, oszacowanego 50 rub. sz. z dozwoleniem kontrahentem ofiarowania ceny niższej od szacunkowej. Interesowani raczą zgłosić się w termin wskazany. 2-398.

— Minskij ujednyj sud na osnovanii 1239 i 1240 st. 1 cz. zb. pr. wyzwa spadkobierców zmarłej żony księdza Dorskiej prawosławnej cerkwi Elenory córki Antoniego Jankowskiej do stawienia się w terminie sześciomiesięcznym z prawnymi dowodami, dla otrzymania pozostałego po niej spadku w kapitałach pieniężnych za dwoma biletami urzędu minkskiej opieki powszecznej, na sumę dziewięćset siedmiu rubli srebrem. 3-409.

Zarząd Wileńskiego naukowego okręgu podaje do powszecznej wiadomości iż na mocy Najwyższej zatwierdzonej 2 lipca bieżącego roku decyzji głównego zarządu szkół i zgodnie z postanowieniem Rady Kuratorskiej Wileńskiego okręgu naukowego 30 tegoż lipca nastąpi, postanowiono: wnieść opłaty za nauki począwszy od nadchodzącego 1863-64 roku szkolnego i w gimnazjum Sluckim po 15 rubli srebrem od każdego ucznia. 3-433.

Podawszy do Wilejskiego powiatowego sądu prośbę o skasowanie plenipotencji, 12 września 1856 r. wydanęj przez mnie niżej podpisanego, a także przez W. Michała Sakowicza, jako kuratora i opiekuna brata mego Sotera i siostry naszej Stanisławy, Poxowych dwójki Dederkow, lombiznikom Michaiłom Sakowiczem, dworjaninowi Aleksandrowi Samuelowiczowi Kahlowi, — uznałem za potrzebne ogłosić o tem publicznie. Kazimierz Rocha syn DEDERKO. 2-431.

Nocny czwartek na piątku, t.e. 8 na 9 dzień tego wujka, na Ostrobramskiej ulicy obłąkana soczka (sucza) angielskiej porody King-Charles, czarna z małymi żółtymi plamkami nad oczyma i na końcu nosa. Znalazła raczy dostawie psa tego do kwatery Bolesławskiego na Wilejskiej ulicy w domu Wiszniewskiego — gdzie otrzyma 5 rs. nagrody.

Na Trockiej ulicy w donie Maska sprzedaje się FORTEPIAN nowy, i mahoniowy u K. Sobolewskiego. 1-441. HOLENERSKIE ŚWIEŻE. Otrzymał Handel GRUZEWSKIEGO pod firmą Wojciechowicza w Wilnie 1863 r. lipca 18 dnia. 6-416.